

INTERVJU sa Zoranom Jankovićem, Vršiocem dužnosti Generalnog direktora Generalnog direktorata za multilateralne poslove, Ministarstvo vanjskih poslova, Crna Gora

Zajednička evropska budućnost cijelog regiona je strateški prioritet

Gospodine Jankoviću, šta smatrate najvećim dostignućima ostvarenim za vrijeme predsjedavanja Vaše zemlje Procesom saradnje u jugoistočnoj Evropi (SEECF)?

Crna Gora je u proteklom periodu pokazala snažnu posvećenost jačanju regionalnog dijaloga i stabilnosti jugoistoka Evrope, kao i njegovom ekonomskom i socijalnom progresu.

Tokom prošle i ove godine, uspješno smo predsjedavali srednjoevropskom inicijativom (CEI, 2010. godina), Jadransko-Jonskom inicijativom (do 23. maja o.g) i Američko-Jadranskom poveljom (do 29. juna o.g.). Crna Gora je konstruktivnim učešćem u pomenutim regionalnim strukturama, težila objedinjavanju napora svih regionalnih aktera ka jačanju veza među državnim institucijama, civilnim društvom i narodima ovog dijela Evrope, usmjerenih ka očuvanju stabilnosti i bezbjednosti, jačanju vladavine prava i podsticanju ekonomske saradnje.

Predsjedavanju SEECF, najznačajnijem regionalnom političkom okviru, posvetili smo najveću pažnju od samog početka. Vođeni motom našeg predsjedavanja: „Regionalnom saradnjom do zajedničkih ciljeva“, djelovali smo svjesni činjenice da jedino udruženim snagama možemo doprinijeti valorizaciji potencijala našeg regiona i njegovom integrisanju u uniju prosperitetnih evropskih zemalja. Dokazali smo da se sa nevelikim kapacitetima, ali velikom željom i entuzijazmom, mogu ostvariti zacrtani ciljevi. Veliki izazov, u tom pravcu, predstavljalo je dosezanje standarda postavljenih od strane prethodnog predsjedavajućeg Turske. Nadam se da smo kormilareći Procesom opravdali očekivanja i doprinijeli ostvarivanju zajedničkih strateških ciljeva.

Uspješna godina dana je iza nas – veliki broj održanih sastanaka na političkom i ekspertskom nivou koji su rezultirali usvajanjem strateških dokumenata, ali i definisanjem okvira za konkretizaciju regionalne saradnje u narednom periodu. Programom aktivnosti našeg predsjedavanja održana su 23 sastanka. Održali smo šest sastanka na ministarskom nivou, tri na nivou generalnih direktora, dva na ekspertskom nivou, četiri sastanka političkih direktora,

četiri Koordinaciona sastanka SEECP Trojke, Savjeta za regionalnu saradnju (RCC) i Evropske Komisije (EK), kao i sastanke u okviru parlamentarne dimenzije – dva sastanka Radne grupe i konferenciju predsjednika parlamenata.

Naše aktivnosti bile su usmjerene, prije svega, na aktivno djelovanje i unaprijeđenje odnosa na polju pravosuđa i unutrašnjih poslova, oblasti bezbjednosti i odbrane, parlamentarne saradnje, borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala.

Usvojena su važna dokumenta - Zajednička izjavu kojom su ministri odbrane konstatovali pozitivni napredak u jugoistočnoj Evropi (JIE) u smislu konsolidacije stabilnosti, prosperiteta i dobrosusjedskih odnosa, Budvanska deklaracija o jačanju regionalne saradnje i koordinacije u borbi protiv organizovanog kriminala u jugoistočnoj Evropi i Zajednička deklaracija ministara pravde i ministara unutrašnjih poslova zemalja članica SEECP u vezi sa odobravanjem Regionalnog strateškog dokumenta za pravdu i unutrašnje poslove za period 2011-2013. godine, sa pratećim Akcionim planom, kao i Deklaracija o jačanju regionalne saradnje u promovisanju energije u kontekstu održivog razvoja i zelene ekonomije u Jugoistočnoj Evropi .

Crna Gora je dobila priznanje time što je odabrana za sjedište Regionalne škole za državnu upravu RESPA, otvorene novembra prošle godine, koja, kao regionalni centar za obuku zaposlenih u državnoj upravi, simbolizuje zajednički projekat SEECP, RCC i EK u pravcu stručnog obrazovanja i sticanja specijalističkih znanja državnih službenika.

Otvaranje Sekretarijata Radne grupe Savjeta za regionalnu saradnju za kulturu i društvo konkretan je dokaz funkcionalne koordinacije i saradnje između SEECP, kao političkog kišobrana regionalne saradnje i RCC, njegovog operativnog tijela. Cetinje je od 23. juna zvanično regionalna prijestonica kulture. Značajni projekti sveobuhvatnog i zahtjevnog procesa zaštite i restauracije bogate kulturne baštine našeg regiona biće implementirani i finansirani preko Sekretarijata na Cetinju.

Kako ocjenjujete trenutni nivo saradnje u jugoistočnoj Evropi, imajući na umu aspiracije pojedinih zemalja prema Evropskoj Uniji (EU)?

Regionalna saradnja je na vrlo visokom nivou što se odražava uspjehom pojedinih država na putu ka evropskoj porodici. Cilj regionalne saradnje je da se razmjenom znanja, iskustava i dobrih praksi, izgradi moderno, demokratsko, multietničko društvo, sa efikasnim institucijama u funkciji dinamičnog ekonomskog razvoja, valorizacije svih potencijala i podizanja standarda na evropski nivo.

Zajednički možemo konstatovati da je vidljiv progres u čitavom regionu u smislu ojačanih političkih, ekonomskih, socijalnih i kulturnih veza koje predstavljaju kamen temeljac za bržu i efikasniju evropsku i evroatlantsku integraciju. Naše zajedničke aktivnosti usmjerene su ka regionalnoj stabilnosti i očvršćivanju regionalnog mozaika. Protekli period obilježen je napretkom svih učesnica SEECP i značajnim iskorakom na putu evropske i evroatlantske integracije. To nas dodatno podstiče da sa istim zalaganjem nastavimo da jačamo društvo stabilne demokratije, dijaloga, tolerancije, vladavine prava i tržišne privrede, poštujući ljudska i manjinska prava. Zato je saradnja u našem regionu dio evropske politike zemalja JIE i pokretačka snaga bržeg uključivanja u EU i NATO.

Crna Gora je dobila status kandidata za članstvo u Evropskoj Uniji. Status kandidata predstavlja krunu u dosadašnjem radu na putu evropskih integracija i priznanje za ostvarene reforme i napredak. Ozbiljno smo pristupili ispunjavanju zahtjeva iz sedam prioriternih oblasti i ostvarivanju mjerljivih rezultata, što će omogućiti Evropskom savjetu da donese odluku o otvaranju pregovora o pristupanju EU.

Koje oblasti regionalne saradnje zahtijevaju dodatne napore kako bi se ostvarila očekivanja SEECP?

Sve zemlje učesnice SEECP saglasne su da je zajednička evropska budućnost čitavog regiona strateški prioritet. Zatvaranje pregovora o članstvu Republike Hrvatske u EU, u tom smislu predstavlja izuzetan podsticaj ostalim državama koje su u različitim fazama integracionog procesa. Crna Gora je sticanjem statusa zemlje kandidata dobila sedam preporuka iz mišljenja Evropske komisije, koje se odnose na poboljšanje izbornog zakonodavstva, reformu javne administracije, jačanje vladavine prava, poboljšanje antikorupcijskog zakonodavnog okvira, snaženje borbe protiv organizovanog kriminala, unapređenje slobode medija i usaglašavanje anti-diskriminacionog pravnog i političkog okvira sa evropskim zakonodavstvom i praksom.

Mislim da bi regionalnu saradnju i u predstojećem periodu trebalo fokusirati upravo na pobrojane oblasti koje, u manjoj ili većoj mjeri, predstavljaju problematiku svih zemalja regiona. Strogi i precizno definisani uslovi evropske politike proširenja nameću potrebu usvajanja promišljenog i usaglašenog regionalnog pristupa kako na političkom, tako i na ekonomskom, društvenom i kulturnom planu. Posebnu pažnju potrebno je obratiti na oblasti slobodnog kretanja roba, prava intelektualne svojine, poljoprivrede i ruralnog razvoja, bezbjednosti hrane, socijalne politike, saradnju pravosudnih i policijskih organizacija u regionu, energetska stabilnost, održivi razvoj, regulisanje tržišta, regionalnu promociju stranih investicija, te bankarski sektor i finansijsku kontrolu.

U svijetlu godišnjeg sastanka RCC, kako ocjenjujete ulogu Savjeta, dostignuća organizacije i uložene napore?

U proteklih godinu dana crnogorskog predsjedavanja SEECP, vidljiva je izuzetna povezanost i sinergija između SEECP i RCC. Prošla godina je obilježena jakim strateškim partnerstvom RCC i SEECP. intenzivnom implementacijom Strategije i Radnog programa RCC za period 2011-2013, što je bilo u skladu sa prioritetima crnogorskog predsjedavanja.

Vjerujem da ćemo se svi složiti o neminovnosti procesa daljeg ujedinjenja Evrope, prirodne sinteze koja će se proširiti i na preostali dio Balkana. Godišnji skup Savjeta za regionalnu saradnju bila je odlična prilika da razmotrimo dosadašnji uticaj i modalitete za unapređenje budućeg funkcionisanja ovog značajnog mehanizma koordinacije aktivnosti država regiona u procesu evropskih integracija. Godišnji izvještaj generalnog sekretara RCC za 2010-2011 predstavlja polaznu osnovu za rekapitulaciju ostvarenih aktivnosti u cilju realizacije trogodišnje Strategije RCC.

Ovom prilikom želio bih da se zahvalim generalnom sekretaru RCC-a, gospodinu Hidu Biševiću, i cjelokupnom timu Sekretarijata, na sveobuhvatnom presjeku aktivnosti organizacije u prethodnoj godini. Evidentan je značaj uloge RCC u jačanju saradnje u već pomenutim oblastima pravosuđa i unutrašnjih poslova, kulture, bezbjednosti, energije i parlamentarne saradnje. Međutim, poseban i ne manje značajan pomak treba biti načinjen u cilju ekonomskog i socijalnog razvoja država regije. S tim u vezi, neophodno je ojačati napore ka usmjeravanju država regiona na temelju smjernica propisanih Strategijom EU 2020, svojevrsnog vodiča održivog razvoja Evrope zasnovanog na znanju. U tom pravcu, veoma je

važno nastaviti sa realizacijom relevantnih ideja i projekata predviđenih RCC Strategijom: preuzimanjem Investicionog komiteta JIE, izradom Regionalne strategije za istraživanje i razvoj za inovacije, unaprijeđenjem saradnje univerziteta i daljom reformom visokog obrazovanja, omogućavanju pristupa finansijskim fondovima privatnog sektora i intenziviranju saradnje na infrastrukturnim projektima. U tim nastojanjima, potrebno je razmotriti i buduće pravce djelovanja RCC, te modalitete najefikasnije povezanosti sa Više-korisničkim fondovima Instrumenta predpristupne pomoći (IPA), nakon 2013.